

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis, Commentariorum Libri LVIII

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Materia & forma.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

DE ISIDE. CAP. I.

Isis dea quæ fuerit, quantoq; cultu à veteribus veræ pietatis nesciis, sed rerum humanarum peritissimis, suscepta, quod superstitionibus celebrata jam omnibus innotuit: quare nos circa hieroglyphica ejus tantum immorabimur.

QUADRIENNIUM. CAP. II.

Isidū varia significata.
Hinc Suidas ait, σείμων ἢ κούνα, ἔτι δὲ καὶ τὸν ἥλιον, Sirium canem, & quidem solem.
Apud nos circa 8. Kal. Julias.

PER ejus effigiem inter alia significata Ægyptii annum suum, qui scilicet quatuor annis solaribus constabat, indicabant. Erat vero muliebre simulacrum patrio paludamento vestitum, ut paulo post dicitur, quod & anni & ipsius Dei signum habebatur. Isis in cælestibus astrum est, Sothis Ægyptiaca lingua nuncupatum, ἄστρον Græca, quasi Astrocanem dicas corruptam eam dictionem multis in locis invenimus. Is idem apud nos Sirius est, eademq; Canicula, quæ stella sub mento Canis est, ut Aratus observavit, quamvis alibi ex Eusebii observatione diximus, Solem & Sirium eundem accipi. Simpliciter vero stellam hanc in Isidis honorem Ægyptii colebant: quod ortu suo ingentes apud ipsos pluvias concitare solet, quibus Nilus crescat, unde sibi victui necessaria comparabant, qualem honorem & Leoni habitam eadem de causa, ipso Leonis commentario declaravimus. Cur vero annum ex hieroglyphico hujusmodi intelligerent, causa est, quod Ægyptii annum ab istius sideris ortu auspicabantur. Oriri vero in Ægypto solitus XII. circiter Calend. Augusti. Sed hoc de vertente, de proprio inferius.

LUNA. CAP. III.

Plutarchus vero & Eusebius, qui veluti Solem Osirim, ita Isiden Lunam ex Ægyptiorum dictis esse contendunt, eam hoc hieroglyphico describunt, ut cornua taurina, veluti novæ Lunæ speciem gestet, nigraq; amicta palla, per latebras & obscura loca Solem appetere, atq; unum ipsum concupiscere videatur. Unde factum est, ait Plutarchus, ut in amatoris, quemadmodum apud Theocritum est, Lunam invocarent. Eudoxus enim Isin rebus amatoris opitulari dicit. Hinc apud Ovidium, in Arte amandi, legas:

Multas illa facit quod fuit, & sa Jovis.

Adjutrix amatorum Luna.
An. lib. 6.

Porro Luna cum sit noctis domina, noxq; voluptatis illecebris & Veneri sacra, quæ ut alibi dictum latebris & spelæis gaudet, hieroglyphice plurimum cum iis, quæ Veneri attribuantur, congruit. Amatores enim apud Maronem,

*Secreti celant callet, & myrtea circum
Sylva tegit.*

Hinc legas apud Eusebium, voluptates, atq; eas, quæ forte omnium maxime censeantur, si asperemus, aut quod risu dignum, aut visu turpissimum est, advertimus, quocirca vel erubescimus, vel occultare properamus. Id autem impendio cavemus, ut hæc omnia nocti concedamus. Celari enim ut elegans Poeta dixit, vult sua furta Venus.

Hinc Ovid. l. 2. de Arte, Urque viro furtiva Venus sit græva puella.

MATERIA FORMAQUE. CAP. IV.

Cum vero Isis materiam etiam mystice significet, Sol vero formam, vel agentem vim, Lunæque Solem ita suum observet, ejusq; semper radios excipere querat, quibus illustretur, videor Platonis illud intueri desponsa, quæ veluti prostituta sponsum expectat avidissima, unde rerum species, atq; novatus concipiat, & loco reddat: uti Luna lumen acceptum mutuo, quo potest studio restituit. Atque hæc ita obscura hieroglyphicum est materia, quæ nullam adhuc formam susceperit. Figura autem variatio in Lunari globo materiam aperte satis commonstrat, quæ veluti cera mollis, nunc hanc, nunc illam impressionem ex quocunq; sigillo suscipere apta sit. Hinc tania varix multicolorsq; Isidi dicata, non septem tantum eas Lunæ facies, quas Græci Φάσεις dicunt, ab Heliodoro ita nuncupatas, σύνθετον μέγαν, ἀνατολήν, μηνῶν, διχότομον, ἀμφίκυρτον καὶ πανσέληνον, sed etiam vim ejus, quæ circa materiam versatur, indicant: quæ scilicet gignit omnia, & omnia concipit, lucem quippe, tenebras, diem, noctem, vitam mortem, principium, finem. Quis enim assiduam in Lunari facie varietatem non admiretur, dum eam nunc evanescentem, ut Heliodori sententiam inter-

Septem Lunæ facies, carum que nomina.

A interpretetur, nunc corniculatam, nunc dividuam, nunc protumidam, nunc plenam contemplatur: Ignium denique facie varia, quanto longius facessit à Sole, tanto largius collustrari, parte luminis compotem, parte altera cassam proque oris circumversione fulgoris speciem variare: sive id alieno irradiata lumine faciat, sive proprio præpetique candore, ut Chaldæi arbitrantur. Cleomedes enim libro de cœlestium orbium contemplatione scribit, inter Berosi placita contineri, corpus Lunæ pilam esse dimidia parte candidam, altera caruleam, partemque illam candidam proprietate quadam *nis ovum ab eis*, ad Solem semper converti: unde quo magis illi succedit, luminosam illam partem à nobis averti magis: quo vero longius abscesserit, eo magis oculum nostrum in amborum *meo* medio sisti, partemque candidam nobis adversam fieri, ac perinde sese exhibere conspicuam. Tangit idem Apulejus in Deo Socratis.

PRINCIPIUM. CAP. V.

Ostridis vero tæniæ nulla fucabantur umbra, sed undecunque micantissimæ splendorem nitidum præ se ferebant. Nam cum illæ principii symbolum essent, idque virtute sua purum nitidumque sit, neque ullius rei admittance labefactetur, nihil præter candorem ostentare par erat. Sacerdotes autem illi cum has semel in manus suscepissent, eas evestigio recondebant, non amplius videndas atrectandasve, Isiacis vero sæpius utebantur. Tæniæ autem Græcam vocem sic interpretatur Verrius, ut dicat ornamentum esse laneum capitis honorati. Hinc Ennius Alexandro:

Volans de cœlo cum corona & tæniis.

Tænia quid

Sed ut rei Philosophiam in albis hinc tæniis explicemus: manifestum est rerum omnium principium ab omnibus sanæ mentis hominibus ad Deum referri. Album autem est prima veluti materia quædam, in quam colores, quotquot volueris, perinde ac in universalem illam possis omnes species inducere. Hinc ad Dei cultum alba plurimum indumenta omnium pene nationum consensu adhiberi solent, semperque albus color sacris accommodatus. Atque ideo ait Persius: *Quamvis albata rogatur.* Sed quid indigemus Persio, si assertotis nostri indumenta, cum gloriam suam vellet discipulis patefacere, alba sicut nix apparere? Apud Ciceronem II. de Legibus: *Color albus præcipue decorus Deo est tum in cateris, tum maxime in textili.* Et nostra pietas canit, ut linteas, easque purissimas induti tunicas, sacra Deo caneremus. Sed quoniam præcipua annorum, mensium, & dierum hieroglyphica tam significata, desumuntur à vario cœlimotu, præteritis multis, quæ per figuras varias indicabantur, nec vulgo tamen, sed solis sacerdotibus Ægyptiis innotescerant, ad cœlorum perindeque circulorum considerationem progressi, reliqua quæ de temporibus significantur, per horum figuras explicabimus.

DE CIRCULO. CAP. VI.

Circuli significata non apud Ægyptios tantum in usu fuere, sed & apud nationes alias multifariam accepta: quare separatim suum, hoc est, hunc locum sibi deposcere visi sunt.

ÆTERNUM PERPETUUMQUE.

CAP. VII.

Nam quod modo in Ostridis tæniis dicebamus, has utpote albas principium indicare, unus quippe circulus descriptus, aut simpliciter, aut alteri cuiquam picturæ signove circumductus: nunc semper, nunc perpetuum & æternum, nunc omnia, quippe *τὸ πᾶν* significabat: nempe quod in ea figura neque principium, neque finem invenire sit, quod æternitatis est proprium, & quia omnium est figurarum capax, universitatem ipsam intra se completi videtur. Ab huiusmodi autem circulari ambitu exacte peractio, videlicet cum Sol à matutino horizonte digressus, eodem redierit, unde ferri ceperat, divinæ literæ *Tota die*, pro perpetuo posuerunt, ut Psal. 71. *Ut cantem gloriam tuam tota die,* ubi Symmachus, pro lectione, quæ est, *Tota die*, perpetuo reddidit.

Tota die pro perpetuo.

DEUS. CAP. VIII.

Cujus etiam principii finisque nusquam apparentis ratione habita, Ægyptii Deum ex hieroglyphico circuli intelligebant. Persæ vero (quod non absurdum est repetere) cum Jovem cœli domi-